

Ders 6

İnsanlık: Yaratıcı'nın İnsan Kulları

İnsanın kökenini açıklamaya yönelik çok çeşitli yanıtlar vardır. Felsefeciler akıl yürütür; evrimciler davalarını savunur; sosyal bilim adamları tahminler yapar. İnsanlığın kökenini ve gelişimini açıklamaya yönelik seküler girişimler bizi tatmin etmekten uzaktır, çünkü insanın tesadüf eseri oluştuğunu, anlamı ya da amacı olmadığını öne sürmektedirler. Bunun tersine, mezmur yazarı kendi kökeni üzerinde düşünürken Tanrı'ya şöyle seslenir: “Sana övgüler sunarım, çünkü müthiş ve harika yaratılmışım. Ne harika işlerin var! Bunu çok iyi bilirim. Henüz döl yatağındaiken gözlerin gördü beni; bana ayrılan günlerin hiçbiri gelmeden, hepsi senin kitabına yazılmıştı” (Mez.139:14, 16).

Bizler Tanrı'nın benzerliğinde yaratıldık. Yaratıcımız yeryüzüne adaletle, yaratıcılıkla ve sorumlulukla egemen olmamız için bizleri yarattı. Zekâmızı, duygularımızı ve ahlâksal açıdan seçim yapabilme yetimizi bize O bağışladı. Bize verilenlerle çok şey yapabiliriz, ama doğal armağanlarımızı boşa tüketip Yaratıcımız'ı inkâr edebiliriz. Tanrı'nın bize bağışladığı büyük potansiyeli fark etmemizin tek yolu, O'nun Sözü'ne bağlı kalarak yaşamaktır. Ancak söz dinlemezliğimiz bizi bu potansiyelimizden hem şimdi hem de sonsuza dek yoksun bırakır.

Son dersimizde ruhlar âlemini incelemiştik. Şimdi de Tanrı'nın diğer kullarına, insanlığa bakalım. “İnsan” ve “insanlık” terimleri hem erkekleri hem de kadınları kapsar. Bu dersi inceledikçe, kendinizi daha iyi tanıyabilecek, Tanrı'nın mutlak hâkimiyetini kabul edenlerin görevlerinin ve haklarının neler olduğunu daha iyi anlayabileceksiniz.

Ders taslağı

İnsanın Kökeni

İnsanın Doğası

İnsanın Ölümsüzlüğü

Ders hedefleri

Bu dersi tamamladığınızda şu hedeflere ulaşmalısınız:

- Kutsal Kitap'ın insan kökenine, doğasına ve ölümsüzlüğüne ilişkin neler söylediğini belirtebilmek.
- İnsanı oluşturan unsurları tanımlayabilmek.
- Kişinin ahlâksal bir karar verme sürecini tanımlayabilmek.
- Tanrı'nın benzerliğini kendi yaşamınızda yansıtmayı arzulayabilmek.

Öğrenme etkinlikleri

1. Bu dersin temeli olan Yaratılış 1-3'ü okuyun. Buna ek olarak, derste gördüğünüz her ayeti bulup okuyun.
2. Dersi çalışın. Ders bittiğinde, sınavı tamamlayın ve yanıtlarınızın doğruluğunu kontrol edin.

Anahtar sözcükler

Benzemek	ölümsüzlük	vicdanlı
Benzerlik	tabi olmak	yanlızsız
evrim geçirmek	vicdan	

Ders metni

İNSANIN KÖKENİ

Özel Bir Yaratılış

Hedef 1. *İnsanın, Tanrı'nın özel bir yaratığı olduğunu kanıtlayan tümceleri seçin.*

Kutsal Kitap, "İnsan nasıl varoldu?" sorusuna makul ve dolaysız bir yanıt verir. İnsanın kökenini, amacını ve geleceğini açık bir dille ortaya koyar. İnsan Tanrı'nın *özel bir yaratığıdır*.

İnsan eşsizdir. Kutsal Yazılar insanın özel ve ilahi bir eylemle yaratıldığını ortaya koyar: "Dünyayı ben yaptım, üzerindeki insanı ben yarattım" (Yşa.45:11-12). Aynı tanıklığı dile getiren başka ayetler de vardır.

1 Aşağıdaki ayetleri okuyarak insanın kökeni hakkında neler söylediklerini belirtin.

- a Yaratılış 1:27.....
- b Yaratılış 5:1-2.....
- c Yaratılış 6:7.....
- d Yaratılış 9:6.....

- e Yasa'nın Tekrarı 4:32.....
- f Mezmur 100:3.....
- g Yakup 3:9.....

Tüm diğer varlıkların yaratılması, ilahi bir buyruğun derhal yürürlüğe girmesiyle gerçekleşmiştir (bkz. Yar.1:20,24), ama Tanrı'nın insanı yaratması özel bir eylemdi. Önce insanı yeryüzünün unsurlarından oluşturup biçimlendirdi; daha sonra insanın burnuna yaşam soluğunu üfledi (Yar.2:7) ve insan yaşayan bir varlık oldu. Tanrı'nın soluğu sayesinde insan, Tanrı'dan gelen *ruhsal bir doğaya* ve Yaratılış 1'de sözü geçen tüm diğer yaratıklardan daha yüce bir konuma sahip oldu. Üstelik Tanrı'nın yeryüzüne egemen olma buyruğu, insan ile tüm diğer canlıları ve yaratılmamış düzeni birbirinden ayırır (1:28).

Tanrı'nın insana yönelik özel ilgisini, kadın ve erkeği verimli olmaları için *kutsamasında* görüyoruz (Yar.1:28; 5:2). Böylece yeryüzü insan soyuyla dolacak, tüm canlılara egemen olacak ve tohum veren bitkilerle beslenecekti.

İnsan ve diğer yaratıklar arasındaki en önemli fark, *insanın Tanrı'nın benzerliğinde yaratılmış olmasıdır* (Yar.1:26). Hiçbir canlı Tanrı'nın benzerliğinde yaratılmış değildir; yalnızca insana Yaratıcı'nın benzerliği bağışlanmıştır. Dersin ilerleyen kısımlarında göreceğimiz gibi, insanın Tanrı'ya benzerliği *fiziksel* değil, *ahlâksal* ve *ruhsal* bir benzerliktir.

İnsan ile hayvanlar arasındaki büyük farkları incelediğimizde, insanın özel doğasının diğer kanıtlarını keşfederiz. Bu farkların bazısına bakalım.

1. İnsan konuşabilir – hem somut (gerçek) hem de soyut (teorik) düşünceleri dinamik ve yaratıcı bir şekilde iletebilir. Somut (gerçek) bir düşünceyi şöyle örnekleyebiliriz: *Beş odalı beyaz bir evde oturuyorum*. Soyut (teorik) bir düşünceyi şöyle örnekleyebiliriz: *Sevmek, nefret etmekten daha iyidir*. Bu düşüncelerin her ikisi de insanların düşünme, anlama ve konuşarak düşüncelerini ifade edebilmesiyle diğer insanlara iletebilir. Hiçbir hayvan bunu yapamaz.

2. İnsan güzellikten zevk alır – Ancak hayvanlar güzel bir bahçeye yaban çalılıkları arasında hiçbir fark görmezler.

3. İnsan doğruyu yanlıştan ayırabilir. Oysa hayvanların böyle bir yetisi yoktur. Örneğin, bir köpek söz dinlememenin sonucunda cezalandırılmaktan hoşlanmayabilir. Tekrarlanan cezalarla koşullandırılması ve eğitilmesi mümkündür, ama tavuğun yumurtalarını çalmanın ve yavrularını yemenin *ahlâksal* yönden yanlış olduğunu asla öğrenemez.

4. İnsan yüce bir varlığa tapınmak için büyük bir ihtiyaç duyar. Oysa hayvanların ne tapınma yetileri ne de hürmet etme kavramları vardır.

5. İnsan plan yapabilir, gelecekteki ihtiyaçları önceden görebilir ve olayların gidişini değiştirebilir. Yeni ev dekorasyonundan ya da yeni sanat biçimlerinden zevk alabilir. Hayatını daha iyi ve kolay bir hale getirmek için çevresini sürekli değiştirir. Ancak hayvanlar ne yaratıcılıktan ne de öngörüden anlar. Yalnızca doğalarındaki içgüdülere göre yaşarlar. Örneğin, kuşlar içgüdülerinin yönlendirişiyile yavruları için yuva yaparlar. Yüzlerce yıldır atalarının yaptığı yuvaların aynısını yapmaya devam ediyorlar.

Sonuç olarak, bunların hepsi insanın Tanrı'nın özel bir yaratığı olduğunu gösteriyor. İnsan tesadüfler eseri oluşmamış, evrim yoluyla hayvanlardan türememiştir. Önceki bir derste, evreni yaratan Tanrı'nın onu devam ettirdiğini görmüştük. Doğa kendi haline bırakıldığında, ilerlemeye değil bozulmaya mahkûmdur. Eşyalar yıpranır. Düzendeki düzensizlik baş gösterir. Her şeyin devamını sağlamak ve geliştirmek için evrenin dışındaki bir zekâyâ ve enerjiye gerek vardır. Muhteşem bir yaratık olan insan, Tanrı'nın mutlak hâkimiyeti ve özel eylemiyle yaratılmıştır (Kol.1:16-17).

2 Aşağıdaki tümcelerin hangileri insanın Tanrı'nın özel yaratığı olduğunu kanıtlar?

- a İnsanın yaratılması, bitkilerin ve hayvanların yaratılmasıyla aynı şekilde gerçekleşmiştir.
- b Yalnızca insan Tanrı'nın soluğuyla yaşama kavuşmuştur.
- c İnsana bitkiler ve hayvanlar üzerinde egemenlik verilmiştir.

- d İnsan Yaratıcısı'nın benzerliğinde yaratılmıştır.
- e İnsan yeryüzündeki tüm diğer canlılardan farklı ve yücedir.
- f Yalnızca insan, kendisinden daha üstün bir güce bağımlı olmayabilir.

İnsan Tanrı'nın Benzerliğinde Yaratılmıştır

Hedef 2. *Kutsal Yazular'da insanın Tanrı'nın benzerliğinde yaratıldığını dile getiren metinleri bulun.*

Kutsal Kitap'a göre, insan Tanrı'nın benzerliğinde ya da suretinde yaratılmıştır (Yar.1:26-27; 5:1; 9:6; 1Ko.11:7; Yak.3:9). İnsanın da Tanrı gibi tasarlama ve amaçlama yetisi vardır. Her birimiz kendince yararlı ve güzel şeyler yaratabiliriz. Ayrıca hepimiz Tanrı'nın yaratıcı eserinin kanıtlarını yaratılıştaki bulunan kanıtları inceleyerek keşfedebiliriz. Tanrı'nın benzerliği acaba başka neleri içerir, neleri içermez?

"Tanrı'nın benzerliğinde" deyişi, insanın Tanrı'nın tam bir kopyası olduğu anlamına gelmez. Sadece bazı yönlerden Tanrı'ya benzerdir. Birinci derste, Tanrı'nın göze görünmediğini, Ruh olduğunu görmüştük. O halde, Tanrı'nın insandaki benzerliği fiziksel bir benzerlik değildir. Tanrı'ya *benzerliğimiz fiziksel değilse*, nedir?

1. *Kişilik.* Tanrı Ruh olduğu halde, insan ruhumuz O'nun Ruh'uyla iletişimde bulunabilir, çünkü bizler de Tanrı gibi kişiliği olan varlıklarız. Tanrı'yla kişisel bir ilişki kurabilir, beraberlikte bulunabiliriz. Yine O'nun gibi, başka varlıklarla da ilişkimiz olabilir.

2. *Ahlâksal Benzerlik.* İnsan, Tanrı gibi doğruyu yanlıştan ayırabilir. İnsanın bütün varlığı, düşünceleri, duyguları ve iradesi Tanrı'ya yönelmek üzere belirlenmiştir. İnsanın ahlâksal doğası, Tanrı'nın sınırsız ahlâksal doğasının sınırlı bir kopyası gibidir. İnsanın seçim yapma ve sorumlu bir şekilde hareket etme yetisi vardır. İyiyi kötüden ayırma ve iyiyi seçme sürecinde özgürlüğünü kullandıkça sınanabilir, değerlendirmede bulunabilir, gelişebilir ve ilerleyebilir. Doğruyu yanlıştan ayırmak, insan için bir ihtiyaçtır.

3. *Akılcı doğa.* İnsan akılcı doğasından ve zekâsından ötürü Tanrı'ya benzer niteliktedir. Akıl yürütebilir; akıl yoluyla Tanrı'yı ve diğer insanları tanıyabilir. Bu yeti insanın Yaratıcı'ya zihinsel yönden benzer olduğunu gösterir.

4. *Yönetme yetisi.* İnsan egemen olma ve hâkimiyet sürme yetisiyle Tanrı'ya benzer niteliktedir. Kendisinden daha güçlü olan hayvanları eğitebilir. Irmakları kullanarak elektrik üretebilir. Çölleri verimli topraklara çevirebilir. Başka bir deyişle, Tanrı vergisi bu yetiyle, Tanrı'nın bütün evren üzerindeki egemenliğini küçük bir alanda da olsa kullanabilir.

5. *Öz bilinç.* İnsan Tanrı'nın benzerliğinde yaratılmış kişisel bir varlık olduğundan öz bilinci vardır. Bir çocuk, daha çok küçük yaşlarda ailedeki herkesten ayrı bir varlık olduğunu öğrenir. Kendisi bir bireydir. Ailesi ya da kültürel çevresi tarafından kendisinden ne beklense, ayrı bir kişi olduğunu bilir. Kendi hayalleri, hırsları, umutları, korkuları ve niyetleri vardır. Başka bir varlığa benzemez. Diğer canlıların öz bilinci yoktur.

6. *Sosyal doğası.* İlahi sosyal doğanın temeli, Tanrı'nın sevgisine dayanır. Tanrı sonsuzluk boyunca sevgisini Üçlü Birlik'in üyeleriyle paylaşmıştır. İsa Mesih şöyle demiştir: "Baba'nın beni sevdiği gibi, ben de sizi sevdim. Benim sevgimde kalın... Sizi sevdiğim gibi birbirinizi sevin" (Yu.15:9,12). Sosyal bir doğamız olduğu için, Tanrı'yla ve diğer insanlarla beraberlikte bulunur, hayatımızı temel bir sosyal birim olan aileye dayandırırız. Sevgimiz ve başkalarına yönelik ilgimiz, doğamızın bu sosyal yönünden kaynaklanır.

3 Aşağıdaki ayetleri okuyun ve her birinde insanın Tanrı'ya benzerliğinin hangi yönüne yer verildiğini belirtin:

- a Yaratılış 2:18.....
- b Efesliler 4:24.....
- c Koloseliler 3:10.....
- d Mezmur 139:13-16.....
- e Romalılar 10:8-11.....

f Yaratılış 1:26,28.....

g 1.Petrus 1:15.....

Kutsal Kitap insanın kökenini makul bir dille ortaya koyuyor. İnsanın doğasını ve yaratılmış olduğu gerçeğini gözler önüne seriyor. İnsanın Yaratıcısı'na hangi açıklardan benzer olduğunu gösteriyor. Bunlara bakarak insanın ne denli özel olduğunu ve ahlâksal bir varlık olarak tüm diğer canlılardan nasıl üstün olduğunu görebiliriz. Aynı zamanda, Kutsal Kitap'a göre ahlâksal bir varlık olarak üstünlüğünün yanı sıra, insanın çok önemli sorumlulukları da vardır. Gelecek derste de göreceğimiz gibi, bu sorumluluklar insanın sonsuz geleceğini etkiler.

İNSANIN DOĞASI

Hedef 3. *İnsanın maddesel ve maddesel olmayan yönleriyle ilgili olan tümceleri tamamlayın ve ayetlerle eşleştirin.*

İnsan doğasına ilişkin daha kapsamlı bir anlayışımız olursa, sorunlarımızı çözmemiz ve davranışlarımızın altındaki nedenleri keşfetmemiz daha kolay olur. İnsanın karmaşık bir yaratık olduğu doğrudur. Muhteşem bir bedeni, verimli bir zihni, doğruyu yanlıştan ayırma yetisi vardır. Bunlar, insanın önde gelen özelliklerinden sadece bazılarıdır. İnsanın göze görülen bir *maddesel* ve *fiziksel* yönü, bir de göze görünmeyen, laboratuarda ölçümlenemeyen, analiz edilemeyen, fiziksel ve maddesel olmayan başka bir yönü vardır. Şimdi insan doğasının bu değişik yönlerine bakalım.

Maddesel (Fiziksel) Yön

İnsanın maddesel ya da fiziksel yönünü tanımlamamız oldukça kolaydır. Bu, kişinin göze görünen yönüdür. Doktor bu yönümüzü inceleyebilir ve gerekirse ameliyat eder. Fiziksel yönümüzün ağırlığı ve boyu ölçülebilir, laboratuarda analiz edilebilir. İnsanın fiziksel yönü bedenidir.

Kutsal Yazılar insan bedeninden sık sık söz eder ve kurtuluşu muza bedeni de dahil eder (Rom.8:23; 1Ko.6:12-20). Kutsal Kitap

insan bedenine nasıl bir değer veriyor? İnsanın fiziksel olmayan yönü fiziksel yönünden daha önemli olduğu halde (Mat.10:28), bedenlerimizi hor görmemeli, kötü saymamalıyız. Tam tersine, bedenlerimiz ölümden sonra çürüdükleri halde, bir gün mucizevi olarak diriltileceklerdir: “Oysa bizim vatanımız göklerde. Oradan Kurtarıcı’yı, Rab İsa Mesih’i bekliyoruz. O her şeyi kendine bağlı kılmaya yeten gücünün etkinliğiyle zavallı bedenlerimizi değiştirip kendi yüce bedenine benzer hale getirecektir” (Flp.3:20-21).

Elçi Pavlus, Korint kilisesine yazarken, imanlıların Mesih’in bedeninin üyeleri olduklarını belirtir. Bedenleri Kutsal Ruh’un tapınağıdır. Bu nedenle, imanlıların Tanrı’yı bedenleriyle onurlandırmaları gereklidir (1Ko.6:15,19-20).

Rab İsa Mesih, insan bedeni almakla bedeni en üst düzeyde onurlandırmış oldu. Bedence gelişip olgunlaştı (Luk.2:40). İbraniler Kitabı, Rabbimiz’in Başkâhînimiz ve Kurtarıcımız olarak hizmet edebilmesi için insan bedenine sahip olması gerektiğini gözler önüne serer (İbr.2:14-15,17-18).

4 Sağdaki ayetlerle, soldaki uygun tanımları eşleştirin.

... a İnsan bedeni Tanrı’nın muhteşem bir yapıtıdır ve Tanrı onun çok iyi olduğunu söylemiştir.	1) Yaratılış 1:27,31
2) Romalılar 12:1
3) 1.Korintliler 6:15; 19-20
... b İsa Mesih insan bedenine sahip olduğu için Başkâhînimiz olarak hizmet edebilir.	4) Mezmur 139:13-16
5) İbraniler 2:14-15, 17-18
... c Bedenimiz, bütün kısımlarıyla birlikte Mesih’in bedenini temsil etmektedir.	6) 1.Korintliler 6:14
7) Filipililer 3:20-21
8) Romalılar 8:23
9) 1.Korintliler 12:12-27
... d Beden Kutsal Ruh’un tapınağı olarak onurlandırılmalıdır.	
... e Kurtuluşumuz bedenlerimizi de içerir.	

- ... **f** Bedenlerimiz Tanrı'ya kutsal ve makbul bir hizmet sunmak amacıyla kullanılmalıdır.
- ... **g** Bedenlerimiz diriltilecek ve İsa'nın yüce bedenine benzer olacaktır.

Bedenimizin Maddesel (fiziksel) Olmayan Yönleri

Maddesel yönümüzü tanımlamak kolay olduğu halde, maddesel olmayan yönümüzü tanımlamak daha zordur. Kutsal Kitap, 1.Selanikliler 5:23'te bedenle birlikte insanın tüm varlığını oluşturan *can* ve *ruhtan* söz eder. Ancak Matta 10:28'de, canımız fiziksel olmayan varlığımızın tamamını temsil eder görünmektedir. Bizler iki mi yoksa üç yönlü varlıklar mıyız? Can ve ruh aynı şeyler mi, yoksa birbirinden farklı mıdır?

Can ve *ruhun* insan varlığının iki ayrı yönü mü olduğunu yoksa aynı yönü mü ifade ettiklerini belirlemek güçtür. Varlığımızın fiziksel olmayan unsurlarını ayrıntılı olarak incelerken bu soruyu göz önünde tutalım.

Bazı Kutsal Kitap uzmanları, Tanrı'nın insana üflediği soluğun yaşayan can olduğunu öne sürerler. Başka uzmanlar ise, fiziksel olmayan varlığın iki unsurdan oluştuğunu belirtirler. Bunlardan biri candır, yani bize soluk veren *biyolojik* yaşamımızdır. Diğeri ise *ruhtur*, yani anlayışımızı kapsayan *akli* yaşamımızdır.

5 Aşağıdaki ayetleri okuyun. İnsanın fiziksel olmayan yapısının bir mi yoksa iki yönü mü olduğu ima ediliyor?

- a** Yaratılış 2:7.....
- b** Mezmur 42:6.....
- c** 1.Korintliler 5:3.....
- d** İbraniler 4:12.....
- e** 1.Selanikliler 5:23.....

Aklî yaşamın çeşitli önemli unsurları vardır. İlk üç unsurun kişiliğin de yönleri olduğunu fark edeceksiniz:

1. *Akıl unsuru*: Anlamak, akıl yürütmek, hatırlamak.
2. *Duygu unsuru*: Hissetme yetisi, bildiklerinden ve yaşadıklarından etkilenmek.
3. *İrade*: Seçebilmek, karar almak, harekete geçmek.
4. *Vicdan*: *Benliğin doğru ve yanlışla ilişkisi*.

Tanrı'nın doğasıyla ilgili çalışmamızda (1.ders), temel kişilik unsurlarıyla yaratıldığımızı öğrenmiştik. Bunlar akıl, duygular ve iradedir. Tanrı'yla ve diğer insanlarla sorumlu ve anlamlı bir şekilde iletişim kurmamız bu unsurlarla mümkündür. Fiziksel olmayan bu unsurlar, fiziksel varlığımızla birlikte bizi tam ve eksiksiz varlıklar kılar. Çevremizi elverişli hale getirir ve yaşamımız için gerekenleri alırız. Uyumlu sosyal ortamlarda başkalarıyla birlikte çalışmayı öğreniriz. Hepsinden önemlisi, bize anlamlı bir yaşam ve sonsuz kurtuluş için gereken her şeyi sağlamış olan Yaratıcımız'ı hoşnut etmeye çalışırız.

İrademiz ve vicdanımız, fiziksel olmayan yönümüzün *ahlâksal yüzünü* oluşturan önemli unsurlardır. Bunu çalışmamızın ilerleyen kısımlarında göreceğiz.

6 Önceki incelememizin ışığında,

- a) İnsanın üç unsurdan oluştuğunu biliriz: Beden, can ve ruh.
- b) Kutsal Kitap insanın üç yönlü bir varlık olduğunu öğretiyor.
- c) İnsanın beden ve can olmak üzere iki unsurdan oluştuğunu biliriz.
- d) Kutsal Kitap açık bir şekilde insanın iki unsurdan oluştuğunu öğretiyor.
- e) Kutsal Yazılar insan doğasını tanımlarken beden, can, ruh, yaşam soluğu gibi terimler kullanıyor, ama insanın iki mi yoksa üç unsurdan mı oluştuğunu açıkça söylemiyor.

7 İnsanın aklî yaşamının dört unsuru
.....'dır.

Ahlâksal Yönler

Hedef 4. *Ahlâksal seçimlerde etkin olan vicdan ve iradenin işlevleriyle ilgili doğru tümceleri ayırt edin.*

Fiziksel olmayan varlığımızın incelediğimiz aklî nitelikleri, bizleri doğru ya da yanlış eylemler için donatır. Aklımız hem doğru hem de yanlış olan seçenekleri bilir. Duygularımız belli bir yönde hareket etmemiz için bizi yönlendirir. İrademiz de karar almamızı sağlar. Ancak dördüncü unsur, yani vicdanımız olmadan, ahlâksal bir eyleme geçemeyiz.

Vicdanımız, Tanrı'nın ahlâksal yasasını çeşitli eylemlerimize yansıtan ve yasaya uymamızı fısıldayan "içsel ses" olarak tanımlanabilir. Bu ahlâksal gücü daha iyi anlayabilmek için *vicdan* ve *iradenin* eylemlerimizle ilişkisine bakacağız.

Vicdan

Vicdanımızın tavırlarımız ve eylemlerimizle ilgili olduğuna kısaca değinmiştik. Tanrı'yı hoşnut eden ya da hoşnutsuzluğunu uyandıran eylemleri ve tavırları vicdanımızla değerlendiririz. Tanrı'nın Sözü bizler için makbul bir yaşam standardıdır. İlahi gerçeğin öğretilmesi ve uygulanması, nasıl bir yaşam sürmemiz gerektiğini anlamamıza yardımcı olur. Tanrı Sözü'nde açıklanan Tanrı'nın isteği ile bu gerçeğin günlük yaşamımıza uygulanması vicdanın işlev görme temelidir.

Vicdanımız, eylemlerin aldığı biçime göre tavırlarımızın doğruluğunu ya da yanlışlığını denetler (uyarır, yol gösterir). Elçi Pavlus, bunun nasıl işlev gördüğünü şöyle dile getirir: "Böylelikle Kutsal Yasa'nın gerektirdiklerinin yüreklerinde yazılı olduğunu gösterirler. Vicdanları buna tanıklık eder. Düşünceleriye onları ya suçlar ya da savunur" (Rom.2:15).

İmanlı bir işadammın (adı Erol olsun) şöyle bir kararla karşı karşıya kaldığını varsayın: "Önemli bir iş anlaşması için çirkin eğlencelerin yapıldığı bir yerde yemeğe gidebilir miyim?" "Yoksa anlaşmayı kaybetme pahasına doğruluğa mı sadık kalmalıyım?"

Erol'un standardı Tanrı Sözü'dür. Tanrı'nın, yanlış bağlantılarla ilgili neler söylediğini bilir (2Ko.7:1; 1Ko.15:33). Vicdanı bu daveti kabul etmesinin doğru olmadığına, çünkü Tanrı'nın standardına ters düştüğüne tanıklık eder. Tanrı'nın isteği doğrultusunda hareket etmesi gerektiğini hatırlatır. Böylece Erol'un vicdanı Tanrı Sözü'nü temel alarak doğru ile yanlış arasındaki farkı görür. Erol imanlı olduğundan, vicdanı Kutsal Ruh'un etkisi altındadır.

Erol vicdanının tanıklığını ve ahlâksal sorumluluklarını göz ardı ederse, utanç ve pişmanlık duyacak, üstelik eyleminin doğuracağı sonuçlardan korkacaktır. Ayartıya teslim olmak, başarısızlık duygusunu ve Tanrı'nın standardına ulaşamamanın getirdiği ezikliği körükleyecektir. Başarısızlık, utanç, pişmanlık ve korku, vicdani unsurlar değil, duygulardır. Vicdan sadece akli tavırlarımızın ve davranışlarımızın yargıcıdır.

8 İmanlı için, vicdanın sesine karşı gelmek üç duyguyla sonuçlanır.....

Tanrı bizleri bu içsel yargıç ya da "ses" ile yarattığı için vicdanımıza neler olabileceğini ve sınırlarını daha iyi anlamalıyız. Öncelikle, biz gelişip olgunlaştıkça vicdanımız da gelişir. Sorumluluklarımızın farkına vardıkça, eylemlerimizin sonuçlarını kavramaya başlarız. İkinci olarak, Kutsal Kitap vicdanın bozulduğunu, yozlaştığını, duyarsızlaştığını ortaya koyar:

Hâlâ putperest alışkanlıklarının etkisinde kalan bazıları, yedikleri etin puta sunulduğunu düşünüyorlar. *Vicdanları zayıf olduğu için lekeleniyor* (1Ko.8:7).

Yüreği temiz olanlar için her şey temizdir, ama yüreği kirli olanlar ve imansızlar için hiçbir şey temiz değildir. Çünkü onların *zihinleri de vicdanları da kirlenmiştir* (Tit.1:15).

Vicdanları adeta kızgın bir demirle dağlanmış bu yalancılar evlenmeyi yasaklayacak, iman edip gerçeği bilenlerin şükranla yemesi için Tanrı'nın yarattığı yiyeceklerden çekinmek gerektiğini buyuracaklar (1Ti.4:2).

Bu ayetler, özensiz Hıristiyan yaşamının, vicdanın sesini kulak arkası etmenin ve iman yolundan dönmenin sonucunda, vicdanın işlevini yitireceğini gözler önüne seriyor. Ancak, Kutsal Kitap vicdanın tümüyle yok olacağından söz etmiyor.

Üçüncü olarak, vicdan *yanlızsız* değildir (başka bir deyişle, hatasız değildir). Eğer kişiye yanlış bir standart verilmişse, vicdanı onu yanlış yönlendirebilir. Elçi Pavlus, Şam yolunda Rab'le karşılaşmadan önce, yanılığında olduğunu bilmiyordu. *Vicdanen doğru bir yaşam sürdüğünü sanıyordu*. Ateşli ruhu ve Yasaya uygun karakteri takdire layıktı. Ancak eylemleri şok ediciydi. Akli Eski Antlaşma'nın yanlış bir yorumunu benimsediğinde, vicdanı bu yorumu temel alıyor ve onu yanlış bir yola sürüklüyordu (Elç.9'a Bkz.).

O halde vicdanımız eylemlerimizi ve tavırlarımızı aşağıdaki temeller doğrultusunda yargılar:

1. Tanrı'nın varlığına ilişkin bilgimiz;
2. Tanrı'nın açıklanmış isteği;
3. Bize verdiği ahlâksal bilinç;
4. Bize öğretilenler (vicdanın temel aldığı standart);
5. Kabul ettiğimiz sosyal standartlar.

Tanrı'ya karşı sorumlu olduğumuzu biliyoruz. Ancak, günahtan ve Tanrı'nın standardını reddetmekten ötürü sosyal standartlar her zaman aynı değildir. Bu nedenle, *vicdanın Tanrı'ya makbul olan tek standardı, O'nun Sözü'ne dayanan ve Kutsal Ruh ile yorumlanan standardıdır*.

9 Her **DOĞRU** tümcenin önündeki harfi daire içine alın.

- a** Vicdanımız makbul bir standarda uygun yaşıyorsak bunu onaylar.
- b** İmanlılar doğruyu yanlıştan ayırırken genellikle sosyal standartlara dayanabilirler.
- c** Vicdan daima dayandığı standart ile tutarlıdır.
- d** Vicdan Tanrı Sözü standardına dayanıyorsa, bozulmaz, yozlaşmaz ve duyarsızlaşmaz.

- e İmanlının vicdanını doğru ve yanlış eylemlerle ilgili yorumu biçimlendirir.
- f Vicdana sürekli kulaklarımızı tıkarsak, bozulabilir, yozlaşabilir ve duyarsızlaşabilir.
- g Kişi sürekli vicdanının tersine hareket ediyorsa, vicdanını tümüyle kaybedebilir.

İrade

İrademiz, eylemler arasında karar vermemizi, seçim yapmamızı sağlayan yetimizdir. Eylemlerle ilgili duygularımızı ifade etmeden önce, eylem hakkında bilgimiz olmalıdır. Ardından, bilgilerimizin ve duygularımızın etkisiyle belli eylemleri seçeriz. Özgürce seçtiğimiz eylemler doğamıza uygun düşen eylemlerdir. Örneğin, irademiz koşmayı seçebilir, ama balık gibi su altında yaşamak istemez. Koşmak insanın doğasına uygun bir eylemdir, su altında yaşamak ise böyle bir eylem değildir. Sonraki dersimizde de göreceğimiz gibi, insan günahahtan ötürü sınırlıdır ve *iradesiyle* doğru olmayı seçerek ahlâksal durumunu düzeltemez.

O halde iradeyi neler etkiler? Tümüyle insanın mı denetimindedir yoksa Tanrı'nın mı? Karar alma sürecimiz hangi adımları içerir? İnsan doğasını daha iyi tanıyabilmek için bu konulara bakalım.

Tanrı insanı yarattığı zaman, ona seçim yapma yetkisi verdi. Bu yetki günah işleme ve işlememe seçimini içeriyordu. Tanrı insanı Aden bahçesine yerleştirdi ve kendisiyle hangi koşullarda beraberlikte bulunabileceğini belirtti.

“Ona, ‘Bahçede istediğin ağacın meyvesini yiyebilirsin’ diye buyurdu, ‘Ama iyiyle kötüyü bilme ağacından yeme. Çünkü ondan yediğin gün kesinlikle ölürsün’” (Yar.2:16-17).

Adem Rab'bin buyruğuna nasıl karşılık verdi? Karar verme süreci büyük olasılıkla aşağıdaki adımları içeriyordu:

1. Adem'in *aklı* Tanrı'nın standardını kabul ediyordu. Tanrı'nın kendisine ne söylediğini anlıyordu.

2. *Duyguları* Tanrı'nın sözlerinin doğruluğunu onaylıyordu. Yaratıcı ve Mutlak Hakim olarak Tanrı'nın bu standardı koyma hakkı vardı.
3. *İradesi*, yılanın ayartısını kabul etme ve reddetme arasında seçim yapmaya hazırdı (Yar.3:4-6).
4. Adem'in *vicdanı*, o kritik anda, Tanrı'nın standardına karşı hareket etmenin sonuçlarını tarttı.
5. Adem *iradesini kullanarak* ayartıya teslim olma seçimi yaptı.

Böylece Adem, Tanrı'nın sözüne bilerek karşı çıktı ve bunun sonuçlarına katlandı. Vicdanı kendisini mahkûm etti ve ona Tanrı'nın buyruğunu çiğnediğini gösterdi. Adem, masumluğunu çalan bu söz dinlememe eyleminin sonucunda utanca, pişmanlığa ve korkuya boğuldu (Yar.3:7-10). Artık doğası bozulmuştu. Masumluğunu kaybetmiş ve yozlaşmıştı. Adem Tanrı'nın beğenisini yitirdiği için artık insanlık o günden beri günahlı bir doğanın getirdiği sınırlara maruz kalmıştır. Tanrı'nın yardımı olmadan kendi iradesiyle Tanrı'nın sözünü dinleyemez. Elçi Pavlus şöyle dedi: "İçimde, yani benliğimde iyi bir şey bulunmadığını biliyorum. İçimde iyiyi yapmaya istek var, ama güç yok" (Rom.7:18).

Ne var ki Tanrı, insanı yozlaşma içinde bırakmaya razı değildi. Kaybolan insana lütfunu bağışlamaya hazırdır. Günahlarından dönüp sunduğu kurtuluşu kabul etmesi için sürekli çağrıda bulunur (Tit. 2:11). Kutsal Ruh bu noktada devreye girer; insanın iradesini etkileyerek Tanrı'ya dönmesi için yönlendirir (Flp.2:13). Tanrı'ya dönenler de O'nun çocukları olma hakkına kavuşurlar (Yu.1:12).

Tanrı düşkün insana lütfunu sunarak Kurtarıcı Mesih'i kabul etmesini sağlar. İnsanı bunu yapması için zorlamaz. İnsan Tanrı çağrısını kabul eder ve Tanrı'nın çocuğu olur, ya da reddeder ve Tanrı'nın gazabı altında kalır. İradesi bu konuda karar vermesi için özgürdür. Karar verme sürecine hem Tanrı'nın iradesi hem de insanın iradesi dahildir (Tit.2:11-12; Yu.7:17).

10 Sağdaki ayetlerle soldaki tümceleri eşleştirin.

- ... **a** Tanrı'nın lütfü bize Tanrısızlığa ve dünyasal arzulara "Hayır" dememizi öğretiyor.
- ... **b** İstememiz (irademizi kullanmamız) ve harekete geçmemiz için Tanrı bizlerde etkindir.
- ... **c** Tanrı'nın isteğini yerine getirmeyi seçen bir kişi... bu öğretinin Tanrı'dan gelip gelmediğini görecektir.
- ... **d** İyilik yapmaya arzuluyum, ama bunu başaramıyorum.

- 1) Yuhanna 7:17
 2) Filipililer 2:13
 3) Titus 2:11-12
 4) Romalılar 7:18

11 Eyleme geçme ya da karar alma sürecinde, insanın akli yeteneklerinin ve güçlerinin etkin olduğunu görüyoruz. Bu süreci açıklamak için aşağıdaki tümceleri tamamlayın.

- a** Akıl.....
- b** Duygular.....
- c** Vicdan.....
- d** İrade.....

Aklî yetelerimiz ahlâksal kararlar alma sürecine katıldığı halde, eğer düşüncemizi Ruh'un arzusuna çevirirsek, O'nun bizlerdeki olumlu etkisini göreceğiz (bkz. Rom.8:5-9,12-14). Kutsal Ruh, kendi isteğini arzulamamız için bizlerde etkin olacaktır (Flp.2:13). Kutsal Ruh'ta yaşamayı öğrenmek ve Ruh'un izinden yürümek, Hıristiyan olgunluğu yolundaki deneyimimizi geliştirecektir (Gal.5:16-18,25).

İNSANIN ÖLÜMSÜZLÜĞÜ

Hedef 5. *Ölümsüzlük düşüncesini ve fiziksel ölümden sonra insana ne olduğunu açıklayın.*

Ölüm sırasında insana ne olur? Ölümden sonraki yaşam hakkında bilmediğimiz çok şey var, ama Kutsal Kitap mutlak bir dille ölümden sonra yaşam olduğunu söyler.

Fiziksel ölüm bedenın işlevinin son bulmasıdır. Beden çürür ve toprağa döner (bkz. Yar.3:19). Ancak, insanın fiziksel olmayan varlığı, yani Kutsal Kitap'ın can ya da ruh dediği yönümüz varlığını devam ettirir. Bu gerçeği onaylayan çok sayıda ayet vardır.

Luka 23:43: "İsa ona, 'Sana doğrusunu söyleyeyim, sen bugün benimle birlikte cennette olacaksın' dedi."

2.Korintliler 5:8: "Cesaretimiz vardır diyorum ve bedenden uzakta, Rab'bin yanında olmayı yeğleriz."

Filipililer 1:22-23: "Hayatta kalırsam yararlı işler yapacağım. Ama hangisini seçeceğimi bilemiyorum. İki seçenek arasında kaldım. Dünyadan ayrılıp Mesih'le birlikte olmayı arzuluyorum; bu çok daha iyi."

Yuhanna 5:24: "Size doğrusunu söyleyeyim, sözümü işitip beni gönderene iman edenin sonsuz yaşamı vardır. Böyle biri yargılanmaz, ölümden yaşama geçmiştir."

İnsanın fiziksel ölümü, bir lanettir. Adem günah işlediğinde, şöyle hüküm verilmişti: "Toprağa dönünceye dek ekmeğini alın teri dökerek kazanacaksın. Çünkü topraksın, topraktan yaratıldın ve yine toprağa döneceksin" (Yar.3:19). İmanlı kişi ölümden maddesel varlığını kaybetse bile, Mesih'in ikinci gelişinde kavuşacağı yüce bedenin umuduna sahiptir. İsa Mesih ölümüyle günahlarımızı kaldırmış ve dirilişiyle bizim de ölümden dirileceğimize dair güvence vermiştir. 1.Korintliler 15:42-49'da bu güvencenin açıklandığını görüyoruz:

Ölümlerin dirilişi de böyledir. Beden çürümeye mahkûm olarak gömülür, çürümez olarak dirilitilir. Düşkün olarak gömülür, görkemli olarak dirilitilir. Zayıf olarak gömülür, güçlü olarak dirilitilir. Doğal beden olarak gömülür, ruhsal beden olarak dirilitilir. Doğal beden olduğu gibi, ruhsal beden de vardır. Nitekim şöyle yazılmıştır: "İlk insan Adem yaşayan can oldu." Son Adem'se yaşam veren ruh oldu. Önce ruhsal olan değil, doğal olan geldi. Ruhsal olan sonra geldi. İlk insan yerden, yani topraktandır. İkinci insan göktendir. Topraktan olan insan nasılsa, topraktan olanlar da böyledir. Göksel insan nasıl-

sa, göksel olanlar da öyledir. Bizler topraktan olana nasıl benzediysek, göksel olana da benzeyeceğiz.

İmanlının sahip olduğu bu güvencenin tersine, tövbesiz bir günahkâr öldüğü zaman, canı Hades ya da cehennem denilen yoğun acıların yaşandığı bir yerde bilinçli varlığını devam ettirir. İsa Mesih'in Lazar ve zengin adam öyküsü, bu durumu gözler önüne seriyor (Luk.16:19-24). Zengin adam, Hades'te düşünmeye, hatırlamaya, konuşmaya ve hissetmeye devam ediyor. Üstelik bilinci de yerindedir.

Dolayısıyla, insanın Tanrı tarafından ölümsüz bir varlık olarak yaratıldığını görüyoruz. Mesih'in bağışlatan etkinliğini kabul edenler, O'na hizmet edip sözünü dinleyenler için bu mübarek bir umuttur. İmanlılar öldüğü zaman, canları hemen Rab'bin huzuruna yükselir. İsa Mesih, ikinci kez geldiğinde, ölümlü bedenlerimiz dirilecek ve yüce bedenlere dönüştürülecektir (1Ko.15:50-57). O ne muhteşem bir gün olacak! Buna karşın, iman etmeyenler sonsuz yargıyla yüzleşecek ve Rab'bin varlığından sonsuza dek kovulacaktır (bkz. Va.20:7-10).

12 Bu incelemeler ışığında, aşağıdaki soruların yanıtlarını not defterinize yazın:

- a Öldüğü zaman bedene ne olur?
- b Ölüm anında cana ya da ruha ne olur?
- c Mesih'in ikinci gelişinde imanlılara ne olacaktır?
- d Mesih'i kabul etmeyenlerin sonsuz geleceği nedir?
- e "İnsan ölümsüz bir varlıktır" deyişini açıklayın.

Sınav

ÇOKLU SEÇİM. Doğru yanıtın önündeki harfi daire içine alın.

- 1 Kutsal Kitap'ın insanın yaratılışıyla ilgili görüşüne göre,
- İnsan sadece Tanrı'nın belirli bir dönemde yarattığı canlı varlıklardan biridir.
 - İnsan Tanrı'nın eşsiz bir yaratığıdır; tüm diğer canlıların üzerindedir ve Tanrı tarafından kutsanmıştır.
 - İnsan zamanla evrim geçirmiş, diğer canlılardan ayrılarak yükselmiş ve sonunda onlara egemen olmuştur.
- 2 İnsanın *Tanrı'nın benzerliğinde* yaratıldığını söylerken,
- Her ayrıntıda tıpatıp Tanrı gibi olduğunu öne sürüyoruz.
 - Tanrı'nın sınırlı bir kopyası olduğunu, ama zamanla her yönden Tanrı'ya benzeyeceğini, sınırsız bir güce ve yetkiye sahip olacağını ifade ediyoruz.
 - Kişilik, ahlâksal, sosyal bilinç ve yönetme yetileri açısından Tanrı'ya benzer olduğunu dile getiriyoruz.
- 3 İnsanın,
- hem maddesel hem de maddesel olmayan yönleri vardır.
 - yıpranan ve ölümden sonra çürüyen bir bedeni, son yargıda canlanmak üzere ölen bir ruhu vardır.
 - Beden kötüdür, fiziksel olmayan yön ise iyidir.
- 4 İnsanın maddesel olmayan, biyolojik yaşama sahip olan yönü bazı uzmanlar tarafından
- beden.
 - can.
 - ruh.
 - yaşam soluğu olarak görülür.
- 5 *Can, ruh, yaşam soluğu ve vicdan*, Kutsal Kitap'ta insanın
- maddesel varlığıdır.
 - maddesel olmayan varlığıdır.
 - kişiliğidir.
 - bedenidir.

6 İnsanın aklî varlığıyla ilgili olarak aşağıdaki tümcelerden hangileri doğrudur?

- a) Akıl kişinin anlamasını ve akıl yürütmesini sağlar.
- b) Duygular kişinin hissedebilmesini ve bildiklerinden etkilenmesini sağlar.
- c) Vicdan bir eylemi ya da tavrı doğru ve yanlış standardına dayanarak tartar.
- d) İrade kişinin seçebilmesini ve harekete geçmesini sağlayan yettir.

7 Bir konu açıkça anlaşıldığı zaman, ilkönce

- a) irade hemen karar verir.
- b) akıl bir standarda dayanarak iyi ve kötü yönleri tartar.
- c) duygular kişiyi belli bir yönde hareket etmesi için yönlendirir.
- d) vicdan suçluluk ve pişmanlık yaratır.

8 Kişi karar alma sürecinde, ilkönce

- a) konuyla ilgili gerçekleri anlamalıdır.
- b) toplumun standartlarına dayanarak karar almalıdır.
- c) duygularını dikkate almalı ve kararının sonuçlarını düşünmelidir.

9 Vicdan

- a) kişinin arzularına dayanan bir karar almasını sağlar.
- b) eylemi standarda göre tartar.
- c) eyleme geçme kararı alır.
- d) eylemi seçer.

10 İnsanın iradesi aşağıdaki hangi nedenle Tanrı'nın iradesine uygun şekilde işlev görür?

- a) İyi olanı yapma arzusundan ötürü.
- b) İnsanın vicdanı kendisine Tanrı'nın iradesini açıkladığı için.
- c) Tanrı'nın lütfu kurtuluş ve Tanrı'nın sözünü dinleme yetisi sağladığı için.
- d) Tanrı'nın hükmünden ve yargısından korkulduğu için.

11 İnsanın ölümsüzlüğüyle ilgili aşağıdaki tümcelerden hangisi doğrudur?

- a) İnsanın bedeni ve canı şimdiki haliyle ölümsüzdür.

- b) İnsanın bedeni çürüyecek ve ölecek, ama canı kusursuz bir esenlik içinde sonsuza dek yaşayacaktır.
- c) İnsan bedeni ölecektir; imanlının canı/ruhu hemen Rab'bin huzuruna yükselecek, Mesih'in ikinci gelişinde yüce bir bedene kavuşacaktır. İmansız ise Hades ya da cehennemde sonsuza dek işkence görecektir.

Çalışma sorularının yanıtları

- 1 a Tanrı insanı kendi benzerliğinde yarattı.
 b Tanrı insanı erkek ve kadın olarak kendi benzerliğinde yarattı.
 c Tanrı insanı yarattı.
 d Tanrı insanı Kendi benzerliğinde yarattı.
 e Tanrı insanı yeryüzünde yarattı.
 f Bizi yaratan Rab'dir.
 g İnsanlar Tanrı'nın benzerliğinde yaratıldı.
- 7 Akıl unsuru, irade unsuru, duygu unsuru ve vicdandır.
- 2 b), c), d) ve e) tümceleri kanıtlar.
- 8 utanç, pişmanlık ve korku.
- 3 a Sosyal doğa
 b Ahlâksal benzerlik
 c Aklî doğa
 d Bilinç.
 e Kişilik
 f Yönetme yetisi.
 g Ahlâksal benzerlik.
- 9 a Doğru.
 b Yanlış.
 c Doğru.
 d Yanlış.
 e Yanlış (Kutsal Ruh ile yorumlanan Tanrı Sözü'yle biçimlenir).
 f Doğru.
 g Yanlış.
- 4 a 1) ve 4) Yar.1:27,31; Mez.139:13-16.
 b 5) İbr.2:14-15, 17-18.
 c 9) 1Ko.12:12-27.
 d 3) 1Ko.6:15,19-20.
 e 8) ve 6) Rom.8:23; 1Ko.6:14.
 f 2) Rom.12:1.
 g 7) Flp.3:20-21.

10 a 3) Tit.2:11-12

b 2) Flp.2:13.

c 1) Yu.7:17

d 4) Rom.7:18.

5 a Yaşam soluğu (bir yön).

b Can (bir yön).

c Ruh (bir yön).

d Can ve ruh (iki yön).

e Can ve ruh (iki yön).

11 Yanıtınız aşağıdakine yakın olmalıdır:

a Durumu ve koşulları ya da nasıl bir karar alınması gerektiğini anlar.

b Belli bir eyleme geçilmesi için yön verir.

c Eylemin ahlâk standartlarına uygunluğunu tartar.

d konuya karar verir.

6 e) Kutsal Yazılar insan doğasını tanımlarken beden, can, ruh, yaşam soluğu gibi terimler kullanıyor...

12 Yanıtınız aşağıdakilere yakın olmalıdır:

a Çürür ve toprağa döner.

b İmanlı kişi hemen cennette Rab'bin huzuruna yükselir. İmansız ise Hades'te ya da cehennemde acı çeker.

c İmanlıların ölümlü bedenleri dirilecek ve ölümsüz yüce bedenlere dönüştürülecektir.

d Tanrı'nın huzurundan uzakta sonsuz yargı ve işkence.

e İnsan Tanrı tarafından maddesel/maddesel olmayan bir varlık olarak yaratılmıştır, canı/ruhu asla ölmeyecektir. Ya Rab'bin huzurunda ya da sonsuz cezanın verildiği cehennemde ebediyen varolmaya devam edecektir.